

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

Кафедра педагогіки та методики початкової освіти

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
ЕКОЛОГО-КРАЄЗНАВЧА РОБОТА З УЧНЯМИ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ
(вибіркова)

Освітньо-професійна програма Початкова освіта

Спеціальність 013 Початкова освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Рівень вищої освіти перший бакалаврський
факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

Мова навчання українська

Розробники: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти – Шевчук Кристина Дмитрівна

Профайл викладача <http://elemed.chnu.edu.ua>

Контактний телефон +(380) 507385598

E-mail: 30.chriss@gmail.com
K.shevchuk@chnu.edu.ua

Консультації

Очні консультації: понеділок та вівторок з 14.00 до 15.00
Очні консультації: за попередньою домовленістю.
Онлайн-консультації: середа та четвер з 14.00 до 15.00

1. Анотація дисципліни.

Еколого-краєзнавча робота є складовою частиною географічної науки з усіма притаманними їй методами дослідження. Воно відіграє провідну роль в осягненні учнівською молоддю взаємозв'язків між природою, населенням та господарством, пізнанні рідного краю, є запорукою вивчення та подальшого екологічно доцільного використання навколишнього середовища. Екологічне краєзнавство - сходинок до пізнання екології рідного краю, реалізації інтересів у вивченні навколишнього природного середовища рідного краю, України та світу, формування туристсько-спортивних та краєзнавчих знань, умінь і навичок засобами позашкільної освіти.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є зміст та особливості природничо-краєзнавчої роботи в початковій ланці освіти.

В структурі професійної підготовки майбутніх фахівців дана дисципліна вирішує розв'язання наступних завдань:

- формування у майбутніх вчителів навичок і вмінь здійснення природничо-краєзнавчої роботи в процесі вивчення навчальних дисциплін початкової школи та в позаурочній діяльності.
- познайомити студентів з методичною системою ознайомлення молодших школярів з соціальним середовищем;
- познайомити студентів з сутністю громадянської освіти в початкових класах;
- формувати вміння організовувати навально-виховний процес з включенням до нього природничо-краєзнавчої роботи.
- розвиток у майбутніх вчителів педагогічного та аналітичного мислення, творчого підходу до вирішення педагогічних ситуацій, що складаються у процесі педагогічної діяльності,
- формування умінь приймати найоптимальніші рішення у відповідності до педагогічних закономірностей, принципів педагогічного процесу.

2. Мета навчальної дисципліни: формування базових компетентностей студентів засобами екологічного краєзнавства, система знань студентів про загальні основи організації природничо-краєзнавчої роботи в початковій школі.

3. Пререквізити: «Теорія та методика виховання», «Дидактика», «Теорія та методика навчання природничої освітньої галузі», «Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі» (літературне читання), «Технологія інтегрованого навчання в початковій школі («Я досліджую світ»))».

4. Результати навчання

Компетентності з освітньо-професійної програма - Початкова освіта

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати

різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-5. Здатність до проектування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

Програмні результати навчання

ПР-06 Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПР-07 Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-08 Організувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПР-09 Планувати та організувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-12 Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

ПР-13 Організувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проектувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

Конкретизовані результати навчання з курсу
«Еколого-краєзнавча робота в початковій школі»

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати :

- сутність та загальну характеристику поняття «краєзнавство» та похідних від нього категорій: «краєзнавча діяльність», «природничо-краєзнавча робота»;
- сутність процесу формування особистості та психолого-педагогічні особливості молодшого школяра;
- історію виникнення та розвитку становлення краєзнавчих напрямів знань;
- основні закономірності та принципи здійснення природничо-краєзнавчої роботи в початковій школі;
- основні напрями змісту природничо-краєзнавчої роботи в системі загальної середньої освіти.

вміти :

- аналізувати педагогічні явища, процеси, факти із застосуванням теоретичних положень педагогіки й досвіду практики здійснення природничо-краєзнавчої роботи;
- здійснювати різні напрями природничо-краєзнавчої діяльності у роботі з школярами в умовах школи та позашкільних закладів освіти;
- вміло будувати взаємостосунки з учнями, батьками, колегами у процесі природничо-краєзнавчої роботи.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	3-й	6	3,5	105	30	15	15	-	45	-	залік
Заочна	3-й	6	3,5	105	10	-	-	-	95	-	залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	денна форма					заочна форма			
	У С Ь О Г О	у тому числі					У С Ь О Г О	Л	С.р.
		Л	С	П	і н д	С.р.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9.	10
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГО-КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ									
Тема 1. Краєзнавство як важливий напрям освітнього процесу початкової школи.	11 год.	2 год.	4 год.			5 год.	16 год.	1 год.	15 год.
Тема 2. Історія розвитку і становлення краєзнавства на різних етапах розвитку суспільства.	13 год.	4 год.	4 год.			5 год.	16 год.	1 год.	15 год.
Тема 3. Основні напрями та форми еколого-краєзнавчої роботи в початковій школі.	19 год.	6 год.	6 год.	2 год.		5 год.	17 год.	2 год.	15 год.
Модульна контрольна робота 1.	2 год.	2 год.							
Разом за змістовим модулем 1	45 год.	14 год.	14 год.	2 год.		15 год.	49 год.	4 год.	45 год.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ЕКОЛОГО-КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ									

Тема 4. Зміст та організація еколого-краєзнавчої роботи в навчально-виховному процесі початкової школи.	22 год.	6 год.	1 год.	5 год.		10 год.	22 год.	2 год.	20 год.
Тема 5. Особливості здійснення еколого-краєзнавчої роботи в позаурочній діяльності.	18 год.	4 год.		4 год.		10 год.	22 год.	2 год.	20 год.
Тема 6. Позакласна еколого-краєзнавча робота в початковій ланці освіти.	18 год.	4 год.		4 год.		10 год.	12 год.	2 год.	10 год.
Модульна контрольна робота 2.	2 год.	2 год.							
Разом за змістовим модулем 2	60 год.	16 год.	1 год.	13 год.		30 год.	56 год.	6 год.	50 год.
Усього годин	105 год.	30 год.	15 год.	15 год.		45 год.	105 год.	10 год.	95 год.

5.3. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГО-КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

ТЕМА 1. КРАЄЗНАВСТВО ЯК ВАЖЛИВИЙ НАПРЯМ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛИ

Поняття про краєзнавство як освітньо-виховний напрям. Предмет, завдання та категорії краєзнавства. Функції краєзнавства. Принципи природничо-краєзнавчої роботи. Зв'язок краєзнавства з іншими науками.

ТЕМА 2. Історія розвитку і становлення краєзнавства на різних етапах розвитку суспільства

Зародження краєзнавчого напрямку. Основні етапи розвитку і становлення краєзнавства як наукової системи. Краєзнавчі розвідки за часів Київської Русі, козацької педагогіки, братських шкіл. Дослідження краєзнавчого змісту у працях науковців та педагогів – класиків.

ТЕМА 3. Основні напрями та форми еколого-краєзнавчої роботи в початковій школі

Характеристика основних напрямів та форм природничо-краєзнавчої роботи в початковій ланці освіти. Аналіз літературного напрямку краєзнавства.

Характеристика історичного напрямку краєзнавства. Зміст і значення мистецького напрямку краєзнавства.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ЕКОЛОГО-КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

ТЕМА 4. Зміст та організація еколого-краєзнавчої роботи в навчально-виховному процесі початкової школи

Місце краєзнавчого матеріалу в загальноосвітніх дисциплінах початкової школи. Аналіз нормативних документів в контексті реалізації завдань краєзнавства. Методи природничо-краєзнавчої роботи в початковій школі. Основні форми здійснення краєзнавчої діяльності в урочний час. Особливості підготовки вчителя початкових класів до здійснення природничо-краєзнавчої роботи.

ТЕМА 5. Особливості здійснення еколого-краєзнавчої роботи в позаурочній діяльності

Характеристика форм позаурочної діяльності природничо-краєзнавчого змісту. Місце краєзнавчого відділу в класній кімнаті. Самостійні спостереження та краєзнавчі розвідки природничо-краєзнавчого змісту.

ТЕМА 6. Позакласна еколого-краєзнавча робота в початковій ланці освіти

Індивідуальна, групова та масова природничо-краєзнавча діяльність. Краєзнавчо-туристична робота в початковій школі. Особливості роботи природничо-краєзнавчих гуртків та клубів. Діяльність шкільних краєзнавчих музеїв.

5.4. ЗМІСТ ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
		ДФН/ЗФН
		45 год./95 год.
	<i>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГО-КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ</i>	15 год./45 год.
1	Краєзнавство як важливий напрям освітнього процесу початкової школи.	5 год./15 год.
2	Історія розвитку і становлення краєзнавства на різних етапах розвитку суспільства.	5 год./15 год.
3	Основні напрями та форми еколого-краєзнавчої роботи в початковій школі.	5 год./15 год.
	<i>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ЕКОЛОГО-КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ</i>	30 год./50 год.

4	Зміст та організація еколого-краєзнавчої роботи в навчально-виховному процесі початкової школи.	10 год./20 год.
5	Особливості здійснення еколого-краєзнавчої роботи в позаурочній діяльності.	10 год./20 год.
6	Позакласна еколого-краєзнавча робота в початковій ланці освіти.	10 год./10 год.

Самостійна робота є основою самонавчання, вона сприяє формуванню готовності студента до самонавчання. До самостійної роботи відносять роботу, яку студент виконує без безпосередньої участі викладача, але за його завданням і в спеціально виділений час. Це різноманітні види індивідуальної та групової пізнавальної діяльності студентів, що здійснюється ними на аудиторних заняттях та у поза навчальний час.

Під час організації самостійної роботи студентів з даного курсу задіяно чотири рівні самостійної діяльності студента:

- 1) копіювальні дії студента за заданим зразком;
- 2) репродуктивна діяльність із відтворенням інформації;
- 3) продуктивна діяльність самостійного використання знань для вирішення завдань, що виходять за рамки зразка;
- 4) самостійна діяльність із використанням знань для вирішення неординарних завдань.

Слід зазначити, що самостійна робота з курсу «Еколого-краєзнавча робота в початковій школі» зосереджена на застосуванні наступних теоретичних і практичних умінь:

- уміння працювати з науково-популярною, методичною, психолого-педагогічною та художньою літературою;
- аналізувати нормативно-правову базу початкової освіти;
- здійснювати методичний та дидактичний аналіз підручників початкової школи;
- вивчати передовий педагогічний досвід вчителів-практиків в галузі методики викладання природознавства в початкових класах;
- добирати відповідний методичний інструментарій.

5.5. Тематика індивідуальних завдань

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГО-КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1. Створення порівняльної таблиці «Трактування науковцями поняття «краєзнавство».
2. Складання логічного ланцюга похідних понять краєзнавства.
3. Складання асоціативного куща «Народознавство – українознавство – краєзнавство.
4. Складання бібліографічного показника сучасної періодичної преси в сфері розвідок краєзнавчого характеру.

5. Складання рубрики «віхи розвитку і становлення краєзнавчого напрямку в Україні».
6. Складання інформаційної папки «Літературне краєзнавство мого краю».
7. Складання інформаційної папки «Історичне краєзнавство мого краю».
8. Складання інформаційної папки «Мистецтвознавче краєзнавство мого краю».
9. Аналіз архівного джерела (оформлення та захист за вибором студента).
10. Складання демонстраційної папки «Літературне краєзнавство мого краю».
11. Складання демонстраційної папки «Історичне краєзнавство мого краю».
12. Складання демонстраційної папки «Мистецтвознавче краєзнавство мого краю».

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ЕКОЛОГО-КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1. Складання порівняльної таблиці «Вміст краєзнавчого матеріалу в підручниках початкової школи».
2. Добір краєзнавчого матеріалу для проведення уроків читання, математики, української мови та природознавства (покласно).
3. Складання планів-конспектів уроків початкової школи з використанням та інтегруванням краєзнавчого матеріалу.
4. Складання плану роботи гуртка краєзнавчого спрямування.
5. Оформлення краєзнавчого відділу в класній кімнаті (мультимедіа презентація).
6. Створення проекту «Мій рідний край».
7. Складання тематики проектів для учнів початкової школи природничо-краєзнавчого спрямування.
8. Складання плану-конспекту свята краєзнавчої тематики.
9. Планування роботи краєзнавчо-туристичних походів в початковій школі.
10. Складання плану роботи клубу краєзнавчого спрямування.
11. Аналіз діяльності позашкільних організацій природничо-краєзнавчого спрямування.

Індивідуально-дослідні завдання можуть виконувати ті студенти, які набрали не менше ніж 33 бали за кожний модуль, або студенти загальна кількість балів яких за 2 модулі рівна чи менша 10.

Навчально-дослідна робота передбачає відповіді на теоретичне питання та практичне завдання. Теоретичне питання передбачає логічне викладення студентом основних положень, детальний аналіз точок зору різних авторів щодо конкретного питання, формулювання власних висновків та узагальнень. Відповідно розкриття теоретичного питання потребує використання основної навчальної та додаткової літератури, аналізу періодичних видань.

Виконання практичного завдання передбачає вміння студента використовувати теоретичні знання з основ педагогіки в практичній діяльності, нестандартних ситуаціях тощо. Аналізуючи виконання практичної частини роботи, оцінюватиметься вміння студента творчо мислити, орієнтуватися в

складних ситуаціях соціальної дійсності, усвідомлення педагогічної сутності соціальних явищ.

Оформлення ІНДЗ може мати вигляд реферату, есе, дайджеста, проекту, таблиці, схеми, плану уроку.

Виконання теоретичної частини ІНДЗ оцінюється до 10 балів, практичної – до 20.

Критерії оцінювання ІНДЗ
(теоретична частина дослідження)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	1 бали
2.	Складання плану дослідження	1 бал
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	5 балів
4.	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	1 бали
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	2 бали
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	2 бали
Разом		10 балів

Практична частина дослідження:

20-17б. – завдання виконано у повному обсязі, без помилок;

16- 10 б. – завдання виконано у повному обсязі, але упущені окремі деталі;

9-6 б. – відповіді на запитання даються не в повному обсязі, мають місце помилки;

5-1б. – на запитання студента дає неправильні відповіді.

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	28-30	Відмінно
Достатній	22-27	Добре
Середній	16-21	Задовільно
Низький	0-15	Незадовільно

Якщо при перевірці в ІНДЗ не виявлено суттєвих фахових помилок,

оформлення її відповідає вимогам, то така робота може бути прийнята без захисту з оцінкою «відмінно». У всіх інших випадках ІНДЗ захищається автором з виставленням відповідної оцінки в межах до 30 балів.

ВІДМІННО, що відповідає 28-30 балам, ставиться: при виконанні ІНДЗ у повному обсязі, теоретична та практична частини не мають помилок; відповіді на запитання вичерпні й аргументовані; оформлення відповідає вимогам.

ДОБРЕ, що відповідає 22-27 балам, ставиться якщо: ІНДЗ виконано в повному обсязі і вона не має помилок, які потребують її переробки; відповіді на запитання даються по суті, але не в деталях.

ЗАДОВІЛЬНО, що відповідає 16-21 балам, ставиться, якщо ІНДЗ виконана не в повному обсязі; мають місце помилки; оформлення не відповідає вимогам; відповіді на запитання даються не в повному обсязі.

НЕЗАДОВІЛЬНО, що відповідає 0-15 балам, виставляється якщо: ІНДЗ виконана не в повному обсязі; мають місце суттєві помилки, які тягнуть за собою переробку; оформлення не відповідає вимогам; на запитання студента дає неправильні відповіді.

Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна та письмова (тестування, есе, реферат, творча робота, лабораторна робота) відповідь студента та ін.

Формами підсумкового контролю є залік.

Засоби оцінювання

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни
Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання

Критерії оцінювання знань студентів

Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною системою.

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- модульний;
- підсумковий (залік, екзамен).

Оцінювання знань студентів в університеті здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –A, B, C, D, E, FX, F).

Поточний контроль знань студентів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на семінарських заняттях та самостійну роботу.

Викладач може оцінювати знання студентів в чотирибальній системі, яку згодом переводить в 60-бальну.

Критерії поточної оцінки знань студентів

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінки
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом.

	Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.

Доповнення виступу:

2 бали – отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, навели власні аргументи щодо основних положень даної теми.

1 бал отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з даної теми та висловили власну думку.

Суттєві запитання до доповідачів:

2 бали отримують студенти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

1 бал отримують студенти, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем розглядуваної теми.

Експрес-контроль:

2 бали нараховуються студентам, які вільно володіють усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлюють свої думки.

1 бал отримують студенти, які частково володіють матеріалом та можуть окреслити лише деякі проблеми теми.

Складання словника основних термінів, що визначені програмою курсу (за темами):

Програмою курсу визначений перелік ключових термінів, що розкривають зміст кожної теми. Студентам пропонується скласти словник основних термінів з конкретної теми на останніх сторінках опорного конспекту лекцій.

2 бали нараховуються студентам, які не лише склали повний перелік визначених термінів з конкретної теми, а й можуть вільно розтлумачити їх зміст.

1 бал нараховуються студентам, які склали неповний перелік визначених термінів з конкретної теми і не можуть їх розтлумачити без конспекту.

Ведення опорного конспекту лекції:

Опорний конспект лекції (ОКЛ) – вид навчально-методичного посібника, в якому у стислому і системному вигляді викладений основний теоретичний матеріал у формі основних понять і положень, що структурно й логічно пов'язані між собою. Дані поняття та положення є лише опорними сигналами, вони вимагають пояснень і визначень, що мають записати студенти під час лекції. Його ведення сприяє системному і глибокому засвоєнню навчального матеріалу, дозволяє простежити структурні зв'язки між різними поняттями, положеннями, концепціями, проблемами теоріями тощо.

Кожний студент повинен мати ОКЛ на лекціях і вести в ньому записи власноруч. Під час аудиторної роботи з ОКЛ студенти записують основні тези лекції та пояснення викладача у визначеному в конспекті полі. При самостійній роботі рекомендується доповнити записи лекції та завершити виконання завдань, що були зазначені в Робочій програмі та ОКЛ.

2 бали нараховуються студентам, які в повному обсязі самостійно і творчо опрацювали всі питання лекції і вільно володіють її змістом.

1 бал нараховується студентам, які опрацювали лише окремі питання лекції і не достатньо вільно володіють її змістом.

Підготовка творчих завдань(есе, дайджест):

Есе – це самостійна творча робота, де у вільній формі висловлюються особисті думки на тему, передбачену робочою програмою. Головна мета есе – це самостійне викладення студентом на підставі опрацьованого матеріалу теми, проблеми, питання.

Дайджест – це добір уривків з різних джерел на певну тематику. У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки.

2 бали отримують студенти, які можуть виокремити з різних джерел основні положення, структурно об'єднати їх, коротко проаналізувати кожне з них та зробити ґрунтовні узагальнюючі висновки

1 бал отримують студенти, які в цілому правильно виокремили основні положення кожного з джерел, але не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків.

Ведення конспекту періоджерел

2 бали отримують студенти, які опрацювали всю необхідну обов'язкову літературу, засвоїли її основні теоретичні положення, вміють їх пояснити і розтлумачити.

1 бал отримують студенти, котрі опрацювали не всю необхідну літературу, не завжди розуміють її вихідні теоретичні положення, поверхово їх пояснюють.

Поточний модульний контроль знань студентів.

Модульний контроль знань студентів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Критерії поточної модульної оцінки знань студентів

Письмова контрольна робота або тестування	Критерії оцінки
12-11	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
10-8	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
7-5	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної

	літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
4-3	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
2-1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.

Підсумковий контроль знань студентів

Підсумковий модульний контроль знань студентів означає поступове накопичення балів від одного поточного модульного контролю до іншого в кінцевому рахунку отримання загального підсумкового балу.

Критерії оцінки знань з дисципліни на заліку

1. Виконання першого завдання потребує повної аналітичної дії і змістовної відповіді (оцінюється від 0 до 15 балів).

15-12 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу.

11-9 отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використав на достатньому рівні обов'язкову літературу.

8-5 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки.

4-3 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання.

2-1 бал отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

2. Друге питання потребує короткої відповіді, котра розкриває сутність того чи іншого поняття або теоретичного положення (оцінюється від 0 до 13 балів).

13-10 балів отримують студенти, які повністю розкрили сутність поняття, дали його чітке визначення або проаналізували і зробили висновок з конкретного теоретичного положення.

9-6 балів отримують студенти, які правильно, але не повністю дали визначення поняття або поверхово проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

5-4 балів отримують студенти, які правильно, але лише частково визначили те чи інше поняття або частково проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

3-1 балів отримують студенти, які частково і поверхово визначили те чи інше поняття або сформулювали висновок з теоретичного положення, допустивши неточності та помилки.

3. Третє завдання практичного характеру і оцінюється від 0 до 12 балів.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота						Залік	Сума
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль №2				
<i><u>Теоретичні засади еколого-краєзнавчої роботи в початковій школі</u></i>			<i><u>Особливості здійснення еколого-краєзнавчої роботи в початковій школі</u></i>				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	100
Краєзнавство як важливий напрям освітньо-виховного процесу	Історія розвитку і становлення краєзнавства на різних етапах розвитку суспільства	Основні напрями та форми еколого-краєзнавчої роботи в початковій школі	Зміст та організація еколого-краєзнавчої роботи в навчально-виховному процесі початкової школи	Особливості здійснення еколого-краєзнавчої роботи в позааурочній діяльності	Позакласна еколого-краєзнавча робота в початковій ланці освіти		
10	10	10	10	10	10		

7. Рекомендована література

7.1 Основна література

1. Екологічне краєзнавство: Словник основних понять / Автор-укл.: Калниш А.І. Запоріжжя: КЗ «Центр туризму» ЗОР, 2017. 25., іл.
2. Іванчук М.Г., Шевчук К.Д. Виховний потенціал рідного краю (виховання у молодших школярів ціннісного ставлення до природи рідного краю): навч. посібник. Чернівці. 2010.240 с.
3. Історичне краєзнавство. Напрями та методи історико-краєзнавчих досліджень: курс лекцій / В. Є. Голубко, А. В. Середяк, Р. Я. Генега та ін. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 304 с.
4. Коляда І. Краєзнавство в системі освіти і виховання в Україні : курс лекцій, 2016. 143с.
5. Кононенко П. Українознавство: конспект лекцій. К.: МАУП, 2005. 383с.
6. Концепція краєзнавчої освіти та виховання (шкільної, позашкільної, вищої педагогічної) / Укл. В.В. Обозний. К.: Наук. світ, 2000. 47с.

7. Костриця М.Ю. Шкільна краєзнавчо-туристична робота: [навч. посіб. для студ. пед. навч. закл.]. К.: Вища шк., 1995. 221, [2] с.
8. Крачило М.П. Краєзнавство і туризм: [навч. посіб. для студ. геогр. фак. ун-Лисенко Н.В. Етнопедагогіка: навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ:Плай, 2003. 86с.
9. Люріна Т.І., Молодиченко В.В., Танана С.М. Організація краєзнавчої роботи в початковій школі: метод. посібник для студентів. Мелітополь: «Мелітополь», 2006. 218 с.
10. Обозний В.В. Краєзнавча підготовка вчителя: теоретичні і організаційно-практичні аспекти / За ред. проф. Л.П. Вовк. К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. 254 с.
11. Кузьма-Качур М.І., Горват М.В. Основи краєзнавства: навч. посібн. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 256 с.
12. Основи краєзнавства: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / кол. авт.; за заг. ред. чл.-кор. НАНУ О. П. Реєнта. Х. : ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2016. 276 с.
13. Прокопчук В.С. Шкільне краєзнавство. Навчальний посібник. Київ; Кам'янець-Подільський: Кондор, 2011. 338 с.

7.2 Додаткова література

1. Байтеряков О.В. Система підготовки організаторів краєзнавчо-туристичної роботи // Рідна школа. 2004. № 1. С. 17-25.
2. Бурлака О. Формування національної свідомості засобами українознавства // Крайова освіта. 2001. № 13. С. 6.
3. Волощук В. Формування краєзнавчих картографічних понять у курсі «Рідний край» // Краєзнавство. Географія. Туризм. 2011. №47. С.8.
4. Гнилуша Н. Практична спрямованість еколого-краєзнавчої підготовки майбутніх учителів // Рідна шк. 2000. №9. С.46-47
5. Гуменюк Г. Краєзнавство в українських гімназіях Галичини (початок ХХ ст.) // Шлях освіти. 2003. №2. С.46-50.
6. Зюзіна Т. Курс україно- і народознавства: шляхи становлення // Рідна шк. 2001. №3. С. 17.

7. Костриця М.Ю. Географічне краєзнавство: поступ у III тисячоліття // Краєзнавство. Географія. Туризм. 2002. №2. С.-3.
8. Мафтин Лариса. Українознавчі засади формування особистості майбутнього вчителя початкової школи: історико-пед. аспект // Наук. вісн.Чернів. у-ту: зб. наук. пр. Педагогіка та психологія. Чернівці, 2004. Вип. 210. С.110-119.
9. Міщенко Т.М. Краєзнавча підготовка студентів у навчально-виховному процесі вузу // Наук. зап. Тернопіль. держ. пед. ун-ту імені Володимира Гнатюка. 2000. №2. С.100-103.
10. Тімець О. Значення краєзнавства на різних етапах розвитку суспільства // Рідна шк. 2002. №8/9. С.57-59.
11. Тімець О.В. Краєзнавство і туризм: [навч. посіб.]. К.: Знання, 1999. 120с.
12. Шевчук К. Краєзнавство як важливий компонент формування особистості // Науковий вісник Чернівецького університету. Педагогіка та психологія: зб. наук. праць. Чернівці, 2005. Вип. 244. С. 202-205.
13. Шевчук К. Підготовка майбутніх вчителів до формування у молодших школярів ціннісного ставлення до рідного краю // Науковий вісник Чернівецького університету. Педагогіка та психологія: зб. наук. праць. Чернівці, 2007. Вип. 362. С. 206-212.
14. Шевчук К.Д., Наталія Красій. Формування екологічної культури молодших школярів.// Матеріали наукової конференції Чернівецького національного університету (25-27 квітня 2017 року). Педагогічні науки. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2017. С.159-160.
15. Шевчук Кристина, Бигар Ганна, Предик Аліна. Особливості підготовки майбутніх учителів початкових класів до організації краєзнавчої роботи/ Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2020. № 2 (96). С.215-224. (Copernicus). ISSN 2414-9799 (Online), ISSN 2312-5993 (Print)

https://pedscience.sspu.edu.ua/?page_id=1326

<https://pedscience.sspu.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/06/220%D0%A4%D0%98%D0%9D%D0%90%D0%9B%D1%81%D0%B1%D1%80%D1%83%D1%94%D0%B2%D0%B0.pdf> Категорія Б (від. 02.07.2020).

<http://nfv.ukrintei.ua/view/5b1925e27847426a2d0ab590>

16. Шевчук К.Д., Іванчук М.Г., Бигар Г.П., Предик А.А. Технології навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі: метод. рекомендації. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2021. 60 с.
<https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/1901>
17. Шевчук К.Д. Методика навчання природничої освітньої галузі. Методичні рекомендації. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2021. 52 с.
<https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/1911>
18. Шевчук Кристина, Тирон Оксана. Особливості розвитку у молодших школярів ціннісного ставлення до природи./Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету, Випуск.3, 2021, 170-179. (фаховий збірник категорії Б).
<http://znp.udpu.edu.ua/article/view/241766>

8. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Державний стандарт початкової освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
2. Нова українська школа. Веб-ресурс НУШ. URL : <http://nus.org.ua/>
3. Електронна бібліотека підручників: <http://studentam.kiev.ua/>
4. Електронні бібліотеки: <http://dir.meta.ua/ua/science-education/e-libraries/>
5. Методичні розробки, навчальні програми, олімпіади : <http://edu.ukrsat.com/>
6. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : <http://nbuv.gov.ua>
7. Освітній портал – каталог освітніх ресурсів, новини освіти, вищі навчальні заклади України : <http://osvita.org.ua>
8. Портал, присвячений проблемам впровадження нових технологій в галузі початкової, середньої освіти України (Інформатика, підручники, матеріали, застосування комп'ютерів на уроках математики, іноземної мови, деяка інформація з Міністерства освіти та науки України, олімпіади, періодика) : <http://school.kiev.ua/>
9. Початкова школа. Вчитель – вчителю. Вчитель – учню. Вчитель – батькам. Поради шкільного психолога : <http://teacher.at.ua/>